TIESAS RĪKOJUMS (septītā palāta)

2024. gada 14. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesas Reglamenta 99. pants – No judikatūras skaidri izsecināma atbilde – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Tiesību akti, kas piemērojami līgumsaistībām – Regula (EK) Nr. 593/2008 – 6. pants – Patērētājs, kas prasa samaksāt naudas summu, kura esot laimēta tiešsaistes kazino – Piemērojamo tiesību aktu izvēles neesamība – Šķietami labvēlīgāka tiesību akta piemērošana, neņemot vērā patērētāja pastāvīgās mītnesvietas valsts tiesību aktus

Lietā C-429/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija) iesniegusi ar 2022. gada 22. jūnijā lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2022. gada 28. jūnijā, tiesvedībā

VK

pret

N1 Interactive Ltd.,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents), tiesneši N. Vāls [*N. Wahl*] un J. Pasers [*J. Passer*],

ģenerāladvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 99. pantu lemt, izdodot motivētu rīkojumu,

izdod šo rīkojumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV 2008, L 177, 6. lpp.; turpmāk tekstā – "Romas I regula"), 6. panta 1. punktu, lasot to kopsakarā ar tās 4. pantu.

2 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts saistībā ar strīdu starp Austrijas rezidentu VK un sabiedrību *N1 Interactive Ltd*, kuras juridiskā adrese ir Maltā, par tiesību aktiem, kas piemērojamas starp šīm pusēm noslēgtajam līgumam.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Romas I regulas 23. apsvērums ir formulēts šādi:

"Attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ar pusēm, kuras tiek uzskatītas par vājākām, šīs puses būtu jāaizsargā ar kolīziju normām, kas to interesēm ir labvēlīgākas nekā vispārējās normas."

4 Šīs regulas 4. pantā "Piemērojamie tiesību akti, ja nav izdarīta izvēle" ir noteikts:

"1. Ciktāl par tiesību aktiem, ko piemēro līgumam, nav izdarīta izvēle saskaņā ar 3. pantu un neskarot 5. līdz 8. pantu, līgumam piemērojamos tiesību aktus nosaka šādi:

a) preču iegādes līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā pārdevējam ir pastāvīgā mītnesvieta;

b) pakalpojumu sniegšanas līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā pakalpojumu sniedzējam ir pastāvīgā mītnesvieta;

[..]

g) līgumu par preču iegādi izsolē reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā izsole notiek, ja šādu vietu var noteikt;

[..]

2. Ja uz līgumu neattiecas 1. punkts vai ja uz līguma elementiem attiektos vairāk nekā viens no 1. punkta a) līdz h) apakšpunktam, līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā pastāvīgā mītnesvieta ir tai pusei, kam jāveic līgumam raksturīgais izpildījums.

3. Ja visi lietas apstākļi skaidri liecina, ka līgums ir acīmredzami ciešāk saistīts ar citu valsti, kas nav 1. vai 2. punktā norādītā valsts, piemēro šīs citas valsts tiesību aktus.

4. Ja piemērojamos tiesību aktus nevar noteikt atbilstīgi 1. vai 2. punktam, līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, ar kuru tas ir visciešāk saistīts."

5 Minētās regulas 6. pantā "Patērētāju līgumi" ir noteikts:

"1. Neskarot 5. un 7. pantu, līgumu, ko fiziska persona mērķiem, kurus var uzskatīt par nesaistītiem ar viņas arodu vai profesiju, ("patērētājs") noslēgusi ar citu personu, kas darbojas, īstenojot savu arodu vai profesiju, ("uzņēmējs") reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, ja uzņēmējs:

a) savu komercdarbību vai profesionālo darbību veic valstī, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta; vai

b) kā citādi vērš šādu darbību uz minēto valsti vai vairākām valstīm, tostarp minēto valsti,

un ja līgums attiecas uz šādu darbību jomu.

2. Neskarot 1. punktu, puses var saskaņā ar 3. pantu izdarīt izvēli attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami līgumam, kurš atbilst 1. punkta prasībām. Tomēr šādas izvēles iznākumā patērētājam nedrīkst būt liegta aizsardzība, kas tam piešķirta ar noteikumiem, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, atbilstīgi tiesību aktiem, kurus piemērotu saskaņā ar 1. punktu, ja nebūtu izdarīta izvēle.

3. Ja 1. punkta a) vai b) apakšpunkta prasības nav izpildītas, tiesību aktus, kas piemērojami līgumam starp patērētāju un uzņēmēju, nosaka atbilstīgi 3. un 4. pantam.

[..]"

6 Tās pašas regulas 9. pantā "Prevalējošas imperatīvas normas" ir noteikts:

"1. Prevalējošas imperatīvas normas ir normas, kuru ievērošanu valsts uzskata par būtisku sabiedrības interešu aizsardzībai, piemēram, savas politiskās, sociālās un ekonomiskās kārtības nodrošināšanai, tiktāl, ka šīs normas piemēro jebkurai situācijai, kura ir to darbības jomā, neatkarīgi no tā, kādi tiesību akti būtu piemērojami līgumam saskaņā ar šo regulu.

2. Nekas šajā regulā neierobežo tiesas atrašanās valsts tiesību aktos paredzēto prevalējošo imperatīvo normu piemērošanu.

3. Var piemērot arī tās valsts prevalējošās imperatīvās normas, kurā līgumā noteiktās saistības ir jāpilda vai ir izpildītas, ciktāl šīs prevalējošās imperatīvās normas līguma izpildi padara prettiesisku. Apsverot jautājumu par šo normu piemērošanu, ņem vērā to raksturu un mērķi, kā arī to piemērošanas vai nepiemērošanas sekas."

Austrijas tiesības

7 *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* (Austrijas Civilkodekss), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, (turpmāk tekstā – "*AGBG*") 1271. pantā ir noteikts, ka labticīgas derības un citas atļautas derības ir saistošas tiktāl, ciktāl noteiktais laimests ticis ne vien solīts, bet arī faktiski samaksāts vai iemaksāts. Laimesta izmaksu nav iespējams prasīt tiesā.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

8 *N1 Interactive* pārvalda tiešsaistes kazino no Maltas un tostarp sniedz pakalpojumus Austrijā, izmantojot savas tīmekļa vietnes sākumlapu.

9 VK, kurš apgalvo, ka 2020. gadā šajā tiešsaistes kazino ir uzkrājis laimestus par kopējo summu 106 000 EUR apmērā, vērsās *Handelsgericht Wien* (Vīnes Komerctiesa, Austrija) ar prasību, lūdzot *N1 Interactive* samaksāt šo summu kopā ar nokavējuma procentiem.

10 Atbildētāja pamatlietā apstrīd šīs prasības pamatotību un norāda, ka VK ir pārkāpis vispārējos pārdošanas nosacījumus, atļaujot trešai personai piekļūt tās lietotāja kontam.

11 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietas puses nav noteikušas to līgumam piemērojamos tiesību aktus.

12 *Handelsgericht Wien* (Vīnes Komerctiesa), konstatējusi VK kā patērētāja statusu, ar 2021. gada 8. novembra spriedumu minēto prasību noraidīja. Ņemot vērā to, ka pamatlietā puses nebija noteikušas to līgumam piemērojamos tiesību aktus, šī tiesa uzskatīja, ka strīds pamatlietā ietilpst Romas I regulas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošanas jomā, kurā kā piemērojamie tiesību akti ir noteikti tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, proti, šajā gadījumā – Austrijas tiesību akti.

13 Taču saskaņā ar Austrijas tiesībām, it īpaši *AGBG* 1271. pantu, redakcijā, kas piemērojama strīdam pamatlietā, nav atļauts celt prasību tiesā par azartspēlēs gūta laimesta izmaksu. Saskaņā ar *Handelsgericht Wien* (Vīnes Komerctiesa) viedokli attiecīgajai valsts tiesību normai esot pat prevalējošas imperatīvas normas pazīmes Romas I regulas 9. panta izpratnē.

14 VK par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā – *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija), kura piekrita pirmās instances tiesas secinājumiem par VK kā patērētāja statusu un Romas I regulas 6. panta 1. punkta piemērošanu, taču pauda šaubas par *AGBG* 1271. panta kvalificēšanu kā prevalējošu imperatīvu normu. Turklāt *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē) norāda, ka, tā kā Maltas tiesībās nav šim pantam līdzvērtīgas tiesību normas, prasītājs pamatlietā būtu mazāk nelabvēlīgā situācijā, ja viņam šīs tiesības tiktu piemērotas. Tomēr, ja prasītājs pamatlietā nebūtu patērētājs, saskaņā ar Romas I regulas 4. pantu būtu piemērojami Maltas tiesību akti, pat ja pamatlietas puses nebūtu noteikušas piemērojamos tiesību aktus.

15 Turklāt, ja patērētāja līguma puses būtu izvēlējušās piemērojamos tiesību aktus, šie tiesību akti saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 2. punktu būtu piemērojami tikai ar nosacījumu, ka tie patērētājam neatņem aizsardzību, ko nodrošina viņa mītnesvietas tiesību normas, no kurām nevar atkāpties.

16 Tādējādi iesniedzējtiesas ieskatā tas, ka līguma puses nav noteikušas tam piemērojamos tiesību aktus, saskaņā ar Romas I regulas 6. pantu nepieļauj izvērtējumu, lai noteiktu visizdevīgākos piemērojamos tiesību aktus.

17 Šādos apstākļos *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē) apturēja tiesvedību un iesniedza Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [Romas I regulas] 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, nav piemērojami tad, ja saskaņā ar Romas I regulas 4. pantu piemērojamie tiesību akti, kuru piemērošanu lūdz prasītājs un kuri būtu piemērojami, ja prasītājam nebūtu patērētāja statusa, ir labvēlīgāki prasītājam?"

Tiesvedība Tiesā

18 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2022. gada 9. augusta lēmumu tiesvedība šajā lietā tika apturēta līdz 2023. gada 14. septembra sprieduma *Club La Costa* u.c. (C-821/21, EU:C:2023:672) pasludināšanai.

19 Ar 2023. gada 18. septembra vēstuli Tiesas kanceleja šo spriedumu nosūtīja iesniedzējtiesai un aicināja to paziņot, vai, ņemot vērā šo spriedumu, tā vēlas uzturēt savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

20 Ar 2023. gada 11. oktobra vēstuli minētā tiesa informēja Tiesu, ka tā vēlas uzturēt savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

21 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2023. gada 18. oktobra lēmumu tika nolemts neziņot lietas dalībniekiem par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par prejudiciālo jautājumu

22 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 99. pantam, ja atbilde uz uzdoto prejudiciālo jautājumu skaidri izriet no judikatūras vai ja atbilde uz jautājumu nerada nekādas pamatotas šaubas, Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.

23 Šajā lietā ir jāpiemēro šī tiesību norma.

24 Ar prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Romas I regulas 6. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja patērētāja līgums atbilst šajā tiesību normā paredzētajiem nosacījumiem un ja nav tikuši apzināti izvēlēti šim līgumam piemērojamie tiesību akti, šie tiesību akti jānosaka saskaņā ar minēto tiesību normu, neraugoties uz apstākli, ka šim pašam līgumam piemērojamie tiesību akti atbilstoši šīs regulas 4. pantam varētu būt labvēlīgāki patērētājam.

25 Taču Tiesa jau ir atbildējusi uz līdzīgu jautājumu 2023. gada 14. septembra spriedumā *Club La Costa* u.c. (C-821/21, EU:C:2023:672).

26 Proti, Tiesa vispirms atgādināja, ka Romas I regulas 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka starp patērētāju un uzņēmēju noslēgtu līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi, proti, uzņēmējs veic savu profesionālo darbību valstī, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, vai

ar jebkādiem līdzekļiem vērš šo darbību uz šo valsti vai vairākām valstīm, tostarp uz šo valsti, un ka līgums ietilpst šīs darbības jomā (skat. šajā ziņā spriedumu, 2023. gada 14. septembris, *Club La Costa* u.c., C-821/21, EU:C:2023:672, 81. punkts).

27 Turklāt Romas I regulas 6. panta 2. punktā ir īpaši paredzēts, ka puses atbilstoši šīs regulas 3. pantam var izvēlēties šādam līgumam piemērojamos tiesību aktus, tomēr šīs izvēles dēļ patērētājam nevar tikt liegta aizsardzība, ko viņam nodrošina tiesību normas, no kurām nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, saskaņā ar tiesību aktiem, kas būtu bijuši piemērojami, ja nebūtu izdarīta izvēle, pamatojoties uz šīs regulas 6. panta 1. punktu (spriedums, 2023. gada 14. septembris, *Club La Costa* u.c., C-821/21, EU:C:2023:672, 82. punkts).

28 Visbeidzot, tikai gadījumā, ja attiecīgais līgums neatbilst Romas I regulas 6. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem, šīs regulas 6. panta 3. punktā ir precizēts, ka šim līgumam piemērojamos tiesību aktus nosaka atbilstoši minētās regulas 3. un 4. pantam (spriedums, 2023. gada 14. septembris, *Club La Costa* u.c., C-821/21, EU:C:2023:672, 83. punkts).

29 Tādējādi Tiesa secināja, ka, ja patērētāju līgums atbilst šiem nosacījumiem un ja nav izdarīta pušu apzināta izvēle attiecībā uz šim līgumam piemērojamiem tiesību aktiem, šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 1. punktu (spriedums, 2023. gada 14. septembris, *Club La Costa* u.c., C-821/21, EU:C:2023:672, 84. punkts).

30 Tiesa norādīja, ka Romas I regulas 6. pantam ir ne tikai īpašs, bet arī izsmeļošs raksturs – tādējādi, ka šajā pantā paredzētos tiesību normu kolīzijas noteikumus nevar grozīt vai papildināt ar citiem šajā regulā paredzētajiem tiesību normu kolīzijas noteikumiem, izņemot, ja minētajā pantā ietvertā konkrētā noteikumā uz to nav tiešas atsauces, un nevar atsaukties ne uz vieniem citiem tiesību aktiem, pat ja šie citi tiesību akti, kas it īpaši noteikti, ņemot vērā šīs regulas 4. pantā paredzētos piesaistes kritērijus, būtu labvēlīgāki patērētājam (šajā ziņā skat. spriedumu, 2023. gada 14. septembris, *Club La Costa* u.c., C-821/21, EU:C:2023:672, 78. un 85. punktu).

31 Pretēja interpretācija, saskaņā ar kuru būtu iespējams atkāpties no Romas I regulā paredzētajiem tiesību normu kolīzijas noteikumiem, lai noteiktu patērētāju līgumam piemērojamos tiesību aktus, jo citi tiesību akti būtu labvēlīgāki patērētājam, noteikti būtiski apdraudētu vispārējo piemērojamo tiesību aktu paredzamību un tādējādi tiesiskās drošības principu līgumattiecībās, kurās iesaistīti patērētāji (spriedums, 2023. gada 14. septembris, *Club La Costa* u.c., C-821/21, EU:C:2023:672, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

32 Proti, nosakot par piemērojamiem tās valsts tiesību aktus, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, Savienības likumdevējs ir uzskatījis, ka šie tiesību akti sniedz pienācīgu patērētāju aizsardzību, taču šāda noteikšana nebūt nenozīmē, ka visos gadījumos ir jāpiemēro patērētājam labvēlīgākie tiesību akti (spriedums, 2023. gada 14. septembris, *Club La Costa* u.c., C-821/21, EU:C:2023:672, 87. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Romas I regulas 6. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja patērētāja līgums atbilst šajā tiesību normā paredzētajiem nosacījumiem un ja nav izdarīta apzināta šim līgumam piemērojamo tiesību aktu izvēle, šie tiesību akti jānosaka saskaņā ar minēto tiesību normu, lai gan šim pašam līgumam atbilstoši šīs regulas 4. pantam piemērojamie tiesību akti varētu būt labvēlīgāki patērētājam.

Par tiesāšanās izdevumiem

34 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), 6. panta 1. punkts

jāinterpretē tādējādi, ka

tad, ja patērētāja līgums atbilst šajā tiesību normā paredzētajiem nosacījumiem un ja nav izdarīta apzināta šim līgumam piemērojamo tiesību aktu izvēle, šie tiesību akti jānosaka saskaņā ar minēto tiesību normu, lai gan šim pašam līgumam atbilstoši šīs regulas 4. pantam piemērojamie tiesību akti varētu būt labvēlīgāki patērētājam.

[Paraksti]